

ՈՒՅՏԱԽՈՐՆԵՐ

Շուրջ երկու ամիս է որ Սուրբ Քաղաքը խաղաղած է կրօնական արաբողովեանց թելադրանքներէն և ուխտաւորութեան ստեղծած յաւելեալ կեանքի եռուզեռէն: Պէտք է խոստովանիլ թէ տէրունական ուխտաւորներէն աւելի աշխարհաշրջիկներ են այլևս որ մեծաւ մասամբ կ'ստուարացնեն այս եռուզեռը. միւս կողմէն սակայն քրիստոնէութեան մեծ տօնին առիթով՝ մարդերը Սուրբ Երկիրը բերող ամենէն տիրական զգացումը դարձեալ կը ֆնայ կրօնականը, որով կը խանդավառուին ամէն սեռէ և տարիքէ սիրտեր:

Անշուշտ թէ այժմու ուխտաւորը Սուրբ Քաղաքը ողջունած ատեն ա'լ չերգեր. «Եթէ մոռացայց զքեզ Երուսաղէմ, մոռացի զիս ա'լ իմ», և մեկնած միջոցին Ս. Սիոնի հողէն ու ջուրէն փշրանքներով չի լեցնէր իր ուխտաւորի մախալը, բայց նորէն հաւատքին խորհուրդովն է որ կը համակուին բոլորը, երբ լուռ ու մտաքանչ խմբովին կ'առաջնորդուին Ս. Յարութեան համաշխարհային մայր տաճարը ի համբոյր զերեզմանին անմահին, կամ երբ զուարթերես կ'իջնեն Նննդեան այրն ի Բեթղեհէմ:

Ս. Քաղաքը այցելող բոլոր ուխտաւորները, պատրանքի մը տպաւորութիւնը կը կրեն իր նեղ և յաճախ կեղտոտ փողոցներուն մէջ, մանաւանդ անոնք՝ որ սրբազան պատմութեան դասերով և նկարներու տեսարաններով իրենց մտածումին մէջ չինած բիւրեղէ քաղաքը կ'ուզեն տեսնել: Բայց այս տպաւորութիւնը վաղանցուկ զգացում մըն է, ու բարեբախտաբար չուտով կը փարատի երբ ուխտաւորը կը սկսի շրջիլ ամէն կողմ, ուր ապրուած երկար ու հեռաւոր անցեալի մը յիշատակները հաւատքի ճրագով լուսաւորուած, մտածումին մէջ նորէն կը կանգնեն հին օրերու և նուիրական դէպքերու անոյշ զեղեցկութիւնը. յաճախ եղբերական բայց միշտ շինիչ պատկերներու տողանցութեան մը մէջէն: Երուսաղէմը նուիրականօրէն կը բազմի սրտին մէջ այն ատեն բոլոր անոնց՝ որոնք իր դրսերեւոյթէն կընային ընդունիլ իրենց միտքը պղտորող վաղանցուկ այդ տպաւորութիւնը:

Մէկ կողմէն պատմութիւնը իր քանդակուած ստուերներովը, միւս կողմէն, կրօնքը՝ իր սաւառնող խորհուրդովը կը ստեղծեն այնպիսի մթնոլորտ մը, ուր միտքն ու սիրտը հաւասարապէս կը զոնեն դառն բայց ներուժ սնունդ մը: Ճշմարիտ է, թէ կեանքի հասարակ իրականութենէն վեր բան մը կայ միշտ, հոգեկան քաղցրութեան անթարգմանելի իրողութիւնը, որուն կը ձգտի միշտ մարդս ունէ կերպով, որքան ալ ծանրաբեռնուած ըլլայ իր էութիւնը աշխարհի ամենէն դժնդակ հոգերով:

Ուրիշ քաղաքներ, աշխարհի հին և նոր քաղաքակրթութեան ուրիշ ուստաններ, իւրաքանչիւրը իրեն կեդրոն ցելի մը ինքնուրոյն քաղաքակրթութեան, ոմանք իրենց աճիւնացած աւերակներուն, ուրիշներ իրենց մշտանորոգ փառքի և մեծութեան բոլոր ձևերուն մէջ միակ բան մը կը պատմեն՝ մարդուն մտքի զօրութեան, և գիտութեան չափն ու սահմանը: Հսկայական յա-

և Համբարձման Լերան թափօրներուն և Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի և յաւրակից եկեղեցիներու պատարագներուն, և մեկնեցան լայնցած շունչով. համոզուած՝ թէ ազգային այս ժառանգութիւնը զոր նախնիքը թողուցած են մեզի, մնացած է հաստատուն և անսասան, շնորհիւ ոչ միայն այս Աթոռի տիրանուէր և ուխտապահ զաւակներուն, որոնք իբրեւ պահակներ Աթոռը շրջապատող Ս. Տեղեաց, և անոնց մէջ մեր ունեցած ազգային իրաւանց, ըրեր են իրենց լաւագոյնը, միշտ վառ պահելով հոգիներու աշտանակին վրայ Աստուծոյ պաշտամունքին լոյսը, այլ նաև ան եղած է ուխտավայրը քրիստոնեայ հայ սերունդներու, որոնք դարերով իրենց խունկին, արցունքին և լուծային հետ բերած են նաև իրենց հոգիներուն վիշտն ու քաղցրութիւնը, անոնցմով կրկնապէս հարստացնելու և նուիրականացնելու այս հոգևոր և ազգային ուխտը, որ Ս. Յակոբեանց Առաքելական Տունն է, Սիոնի բարձունքին հանդիմադ այն տապանակը, որուն մէջ պահուած է հազար անգամ նահատակուած, բայց յաւերժ կենդանի ազգի մը մխիթարութեան և յոյսի մուրհակը:

Վերագարձէք ձեր տուններ, բարի և շերմեռանդ ուխտաւորներ և տարէք հայկական Սիոնէն ձեր նսեմ կամ շքեղ բնակարաններէն ներս, հոգեկան արիութեան աննուաղ կայծը՝ զոր դարեր շարունակ ձեր հաւատաւոր նախնիքները առեր են այս վայրէն ու պահեր իրենց ընտանեկան խորաններուն վրայ՝ յորդուց որդի: Ինչ որ մեր պատմութիւնը ըրած է այնքան սրտառուչ բայց նոյնքան աննահանջ իր դարաւոր դժոխքին մէջն իսկ, ատիկա բխումն իսկ է իր սրբավայրերուն: Հայրենիքէն հեռու, բայց սրբութեամբ զերագոյն կեդրոնի մէջ Ս. Յակոբը կը մնայ նոր Լուսաւորչի կանթեղ մը հայուն հոգեկան աշխարհին վերև մշտավառ ու պայծառ:

Դարձէք ձեր կայքերը, դուք բոլորդ պանդուխտ ուխտաւորներ, օտար ջուրերու եզերքը, հեռու ձեր հայրենիքէն, զայն կենսաւորող օդէն ու ջուրէն, արօրէն ու մաճէն, արտէն ու կալէն, օճախէն ու գերեզմանէն, և տարէք ձեզի հետ օրհնութիւնը Սիոնին՝ իբրև սպեղանի և ձէթ ձեր վէրքերուն, և իբրև լոյս ձեր տրամութեան:

Դարձէք և ձեզի սպասող սիրելիներուն տուէք Սիոնի յոյսը, Տիրով օրհնութիւնը, ու փառաբանեցէք Աստուածը մեր հայրերուն, որ իր ցրուած փոքրիկ հօտը դեռ կը պահէ ու կը պահպանէ այս օտարութիւններուն մէջ, օրհնուած ու զեղեցիկ օրերուն համար, որուն խոր հաւատքով է որ կ'ապրինք մենք բոլորս:

ԽՄԲ.

